

ELŐFIZETÉSI ÁR:
Egész évre . . . 6 korona.
Egyes szám ára 4 fillér.

MEGJELNIK HETENKÉNT EGYSZER:
szombaton és egyes rendki-
vüli alkalmakkor.

A VÁROS

SZERKESZTŐSÉG:
Városi közlevéltár (városház,
földszint 7. sz. lde küldendők
a kéziratok)

KIADÓHIVATAL:
Városi könyvnyomda-vállal-
at irodája. Ide küldendők
az előfizetési díjak és hird-
tések.

KÖZIGAZGATÁSI, KÖZMŰVELŐDÉSI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Főszerkesztő: VECSEY IMRE. ♦♦ Felelős szerkesztő: KONCZ ÁKOS.

Kiadótulajdonos: A VÁROSI KÖNYVNYOMDA-VÁLLALAT.

A Debreczeni Zenede mérlege*

1910 június 30-án.

KIADÁS.	EREDMÉNY.	BEVÉTEL.	
Tanárfizetés	19,616 58	Állami segély	3,000
Tiszti-fizetés	3,098 50	Városi "	8,000
Szolgabér.	720 —	Beirási- és tandij	18,272
Költség	4,642 71	Bérfelvételek	5,720
Házfentartás	1,210 46	Alapítványi kamat	106 38
Adó	1,315 90	Ajánló tagsági-dij	16
Kamat	2,771 36	Vegyes bevétel	175 64
Tanári segély-alaphoz hozzájárulás	105 24		
Leírás a tandíjkövetelésből	1,020 10		
" a felszerelésből	690 70		
Átírás tartalék-alapra (föls jövedelem)	98 47		
	35,290 02		35,290 02

VAGYON.	MÉRLEG.	TEHER.	
Alapítványi tőke kintlevőség	1,773 —	Alapítványi tőke	70,000 —
" kamat "	257 62	Tartalék tőke	10,552 — K
Ajánló tagdíj "	64 —	Föls jövedelem átírása	98 — K
Pártoló "	54 —	Tanári segély-alap	6,622 73
Beirási- és tandij "	2,843 —	Építkezési segély	44,000 —
Házastelek	174,351 74	" ujjabb segély (függő)	9,000 —
Felszerelés	11,085 58	Nagy Károly-alap	1,000 —
Orgona	1,615 50	Gróf Zichy Géza jubileumi-alap	1,000 —
Segély-alap adósai	600 —	Thieszen Arthur-alap	196 73
Betét a Debreczeni Első Takarékpénztárnál	1,444 44	Mayer Lipót hagyománya	4,800 —
Folyószámla a Közgazdasági Banknál	5,768 —	Kövesdy János "	1,000 —
Készpénz	7,469 65	Osztrák-Magyar Bank (törlesztéses kölcsön).	44,498 80
		Debreczeni Első Takarékpénztár (törl. kölcs.).	13,727 48
		Fizetetlen adó	608 32
		Fel nem vett tiszti-fizetés	222 —
	207,326 53		207,326 53

Debreczen, 1910 június 30.

Ulrich Ernő,
a Zenede könyvelője.

* A Zenede városi kezelésbe vételének javaslatát lapunk múlt számában közöltük.

Ezen az átvétel után mutatkozó 22,620 korona hiány azonban az 5-ödéves korpótlék életbeléptével feltétlenül emelkedni fog már az első alkalommal csak maguknál a tanároknál 1400 koronával.

A fentebb kimutatott s az első években mutatkozó nagyobb hiány csak úgy lenne mérsékelhető, ha a tandíj emelkednék pl. 60 koronáról 80 koronára, ami 300 növendéket számítva kitesz 6000 koronát; a hiány mérséklésére szolgálna a kultuszminiszteriumtól kilátásba helyezett nagyobb állami segély, vagyis még 2000 korona.

A hiány apasztására szolgálna — amit ugyan a szervezeti szabály tervezet nem enged meg, de amin változtatni lehet — a hangverseny jövedelem 500 korona, s az adományokból várható 500 korona, ami együtt kitesz 9000 koronát.

Ha ezen összeget levonjuk a 22,620 korona hiányból, a deficit 13,620 koronára szállna le.

Végre tisztelettel megemlítem, hogy a város kezelése alá vétellel a város most évente fizetni köteles 6000 korona évi építési költség fizetési kötelezettsége alul felszabadul, ezen 6000 koronát a város, a f. évet is számítva, még 8 évig kell, hogy fizesse.

Debreczen, 1911 május 4.

Kondor,
főszámvevő helyett.

Jelentése dr. Magoss György tisztifőügyésznek a Zenede átvétele ügyében.*

Tekintetes Tanács!

A 7313—1911. sz. határozattal megbizattam, hogy a Zenedének városi kezelésbe átvétele tárgyában adjak jogi véleményt. Az iratok áttanulmányozása után ezt következőkben teszem meg. Amennyiben a Zenede társadalmi uton fenn nem tartható, vagy a mai és még bizonyára fokozódó igényeknek megfelelőleg nem fejleszhető, — szükségesnek tartom magam is, hogy azt a város vegye át, s hogy abból a zenét, és éneket tanító városi tanintézet alakíttassék, ámbár amellet a tény mellett, hogy városunkban van egy magán zene-iskola, lehet jogosultsága annak a felfogásnak is, hogy egy másik városi zeneiskolára szükség nincsen. De ha át akarjuk venni a Zenedét, — akkor legelőször is tisztán kell látnunk azt, hogy ezzel micsoda terhet vállal magára a város? Ezt tudni kívánja a jog- és pénzügyi bizottság is.

Én az ügyiratokból ezt megállapítani nem tudom. A szerződési tervezet 4. pontja ugyanis azt mondja, hogy a város „a Zenedének összes, az ide fűzött jegyzékben egyenként felsorolt tartozását, folyó számla adósságát átvállalja“. Ez a jegyzék azonban sem a szerződési tervezethez hozzá fűzve nincsen, sem egyáltalán az iratok közt fel nem található.

Azt gondolom, hogy a ma fentálló s átvállalandó terhek tekintetében csak egy szabályszerű vagyonmérleg nyújthat biztos tájékoztatást, s azért ezt beszerzendőnek tartom. Ami másodsorban a vagyonmérleg a folyó, évenként előjövő terhek kérdését illeti, — azt a 22,620 koronát, amit a számvevőség mint fedezetlent, tehát a város által az eddigi 8000 K évi segélyen felül viselendőnek kimutat, nem tartom reálisnak. Szerintem a város házi pénztára ennél jóval magasabb állandó összeggel lenne megterhelve.

Mert először is a tanári fizetések 2400 koronában, a lakberek 500 koronában vannak felvéve. Ugy a fizetés, mint a lakbér túl alacsony, s kétségtelennek tartom, hogy amint a Zenede városi intézményé, a tanárok városi tiszt-

viselőkké lettek, — a tanárok mindjárt igényelni fogják és pedig szintén jogosan, — hogy fizetésük és lakbérük a hason minősítésű, foglalkozásu és társadalmi állásu tisztviselőkével arányba hozassék. Ez a legmérsékeltebb számítás szerint 7 tanárnál további 7000 K évi teher többletet jelent a házi pénztára.

Másodszor a szerződési tervezet 11. pontjában az áll, hogy a Zenede alkalmazottai a városi tisztviselők és alkalmazottak nyugdíjintézetének tagjaivá válnak a Zenede átvételével. Ez magában véve helyes. De az is van ott mondva, hogy nyugdíj jogosultságuk a Zenedénél történt alkalmaztatásuk időpontjától számítatik.

Az iratokból nem állapítható meg, hogy kik a tanárok és más alkalmazottak a Zenedénél s ki hány év óta van ott alkalmazva? Most megtörténhetik, s tekintettel a fizetés és lakbér csekély voltára, valószínűleg meg is történik, hogy egyik-másik tanár vagy alkalmazott, aki már régibb idő óta szolgál s akinek így nyugdíj százaléka már magas, nyugdíjaztatja magát. Valószínű, mert a rá mint tényleges tanárra kötelező óra számnál kevesebb magán óra adásával, tehát kényelmesebben megszerezheti a nyugdíja és tanári javadalmazása közötti különbözetet.

S minthogy a nyugdíj távolról sem talál fedezetet az átvett tanárok és alkalmazottak által befizetendő járulékból s annak időközi kamataiban: világos, hogy a házipénztarra a tanároknak és más alkalmazottaknak a nyugdíjintézetbe átvételével szintén tetemes terhet hárítunk, amely tehernek egyrésze esetleg az átvétel után már egy pár év múlva likvid lesz.

Szükséges tehát tudnunk, hogy kik a Zenede alkalmazottai, hogy mindegyik alkalmazott hány éves és mely idő óta van alkalmazva? A Zenede igazgatóságától erről egy pontos kimutatás szerzendő be.

Több vonatkozásban nagyjelentőségű a szerződési tervezet 10. pontjában felállított az a követelmény is, hogy a város vegye át az összes alkalmazottakat és pedig a bemutatott szervezeti szabályzat tervezetben beállított javadalmazással.

Igy pl. van ott rendszeresítve egy igazgatói állás 4000 korona fizetés és 1000 kor. lakbérrel, — egy titkári állás 3000 K fizetés és 600 K lakbérrel, akik, ha tanítással is foglalkoznak, egy-egy óra után évi 150 korona díjazásban részesülnek. Tehát sem egyik, sem másik nem köteles tanítani. És ha nem is tanítanak, vajjon mivel fognak ezek foglalkozni? Azt én nem tudom elképzelni, hogy egy 7 tanárt alkalmazó s mintegy 300 tanulót befogadó tanintézet igazgatása egy igazgatót, egy titkárt, egy irnokot, egy felügyelőt, s egy hivatalszolgát foglalkoztathatna. Nem különösen az adott esetben, amikor az intézet kormányzásában részt vesz a törvényhatósági közgyűlés, a városi tanács, a zenedei bizottság, sőt a tervezet szerint még egy külön igazgatóság is. Rendszeresített javadalmazással egybekötött sinecura állásokat nem szabad teremteni nem csak pénzügyi, de morális szempontból sem, már pedig ezek az állások azok lennének. Hogy a példát közlőleg vegyem: a debreczeni ref. főgymnázium igazgatója, amely intézetben van 12 osztály (4 parallel) 7—800 tanuló, több mint 20 tanár, rendszeresen tanít heti 4—8 órán. Pedig titkár, sőt rendszeresített irnok sincsen mellette alkalmazva. Miért ne taníthatna itt az igazgató?

Én tehát az igazgatói teendők ellátásával egyik tanárt gondolván megbizandónak, aki ezért nyugdíjára is beszámítandó évi 1000—1200 kor. pótdíjat kapna.

A titkári állást elhagynám annyival inkább, mert a tandíjak kezelését sem biznám rá még abban az esetben

* Ezen alapos jelentést ajánljuk olvasóink figyelmébe. (Szerk.)

sem, ha ez az állás tényleg rendszeresítettnek. Ha a Zenede városi intézmény lesz, bevételének közvetlenül a város házipénztárába kell befolyjni, mint ahogy a kiadások is onnan teljesítetnek.

Itt mutatok rá arra a további fontos szempontra, amely szerint egy városi intézmény ügyeinek intézésében a hatóságnak kell döntő befolyással bírnia végig az egész vonalon. Ez a szempont a szerződés és szervezeti szabályzat szerint nem érvényesülne, mert pl. a zenedei bizottság, amelybe egy tagot a tanács, hármat a közgyűlés küldene ki, amelyben így a város négy, a debreczeni Zenede-egylet ellenben hat taggal lenne képviselve, — választaná a segéd-tanárokat, rendkívüli, vagy mellék tantárgyak előadására alkalmazná a magán tanárokat, engedélyezné a tanárok részére a 8 napon túli szabadságot, intézkednék egy hónappal tovább tartó helyettesítésekről, — az igazgató, vagy az igazgatóság intézkedései ellen intézett felelősségek felett határozna stb. vagyis több irányban olyan jogokat gyakorolna, amelyek csak a bizottsági közgyűlést, a tanácsot, vagy a polgármestert illetik meg. Én azt gondolom, hogy ez a zenedei bizottság csak mint ellenőrző és javaslattevő szerv állhat fent s illeszthető be az intézet igazgatási szervezetébe. Ugyan ez a véleményem az igazgatóságra nézve is, ha felállítatnék, mert véleményem szerint erre nincsen szükség az igazgató és zenedei bizottság mellett. Amik ennek hatásköre és teendői, helyesebben jogai és kötelességei gyanánt a tervezetbe fel vannak véve, amennyiben nem a tanácsot illetik, a zenedei bizottságra volnának átruházandók. Általánosságban megjegyzem, hogy a zenedei bizottságnak feladatát és hatáskörét a tanintézet szellemi vezetésének ellenőrzésében, az intézet szellemi s anyagi érdekeit szolgáló javaslatok elkészítésében s a tanulók fegyelmi ügyeiben való érdemleges határozathozatalban látom meghatározhatónak, vagyis intézkedési jogot csak a tanulók fegyelmi ügyében adnék neki.

Nem tartom helyesnek a szerződési tervezet 6. pontját sem, amely szerint a városi számvevőség köteles volna minden év végén a Debreczeni Városi Zenede volt s a szerződés szerint a városnak átengedendő vagyonáról, annak jövedelméről, költségeiről részletes kimutatást készíteni.

Külön költségvetése és zárószámadata lesz a Zenedének s abból az érdeklődők tájékozást szerezhetnek.

Mindezek figyelembe vételével úgy a szerződési tervezet, mint a szervezeti szabályzatot átdolgozandónak tartom. Az eljárás mikéntjére pedig az lenne a javaslatom, hogy:

1-ször Szerzessenek be azok, amiknek beszerzését fentebb javasoltam.

2-szor. Ezután adassanak ki az iratok a jog- és pénzügyi bizottságnak, hogy észrevételeimet tárgyalja.

3-szor. Amiket a jog- és pénzügyi bizottság ezekből magáévá tett, azokat közölni kell a Zenede igazgatóságával, hogy a maga észrevételeit megtehesse, esetleg a szerződést és szervezeti szabályzatot átalakíthassa.

Az iratokat csatoltan visszaterjesztem.

Tisztelettel:

Dr. Magoss György,
t. főügyész.

11,348—1911.

Árverési hirdetés.

Debreczen sz. kir. város Tanácsa közhírré teszi, hogy az alább megnevezett helyiségeknek és földeknek bérbeadására a f. évi július hó 21-ik napján, azaz pénteken

d. e. 9 órakor a városháza nagytanácstermében nyilvános árverés fog tartatni.

A bérbeadandó helyiségek és földek a következők:

1. A Simonffy-utca 2-ik sorszámú városi bérházban levő 17. sz. üzlethelyiség és a 17, 18. és 19. sz. üzlethelyiségek alatt elhuzódó pincehelyiség az 1911. évi augusztus hó 1-től 1914. évi május hó 1-ig terjedő két év és 9. hónapra; kikiáltási ár: 1221 korona;

2. A Wesselényi-tér 10-ik sorszámú városi tulajdont képező házban levő alább megnevezett helyiségek az 1911. évi augusztus hó 1-től 1914. évi augusztus hó 1-ig terjedő időre:

a) utcai két szoba, konyha, kamara és mellék helyiségekből álló lakás; kikiáltási ár: 400 korona;

b) utcai két szoba, konyha, kamra és mellék helyiségekből álló lakás; kikiáltási ár: 400 korona;

c) az udvarban levő műhely- és gyárhelyiségek; kikiáltási ár: 1000 korona.

3. A Bethlen-utca 37-ik sorszámú házban levő 6 szoba, konyha, műhely, pince és faskamrából álló lakás az 1911. évi november hó 1-től 1914. évi november hó 1-ig terjedő 3 évre; kikiáltási ár: 900 korona;

4. A Kossuth-utca 20. szám házastelek utáni kőnyai 5 hold 132 négyszögöl területű szántóföld az 1911. évi október hó 1-től 1914. évi október hó 1-ig terjedő 3 évre; kikiáltási ár: 250 korona;

5. A Zádor Lajosné és társa-féle kőnyai majorsági telekkönyv szerint 12 hold 168 négyszögöl, kataszteri birtok iv szerint 13 hold 307 négyszögöl területű majorsági föld az 1911. évi október hó 1-től 1914. évi október hó 1-ig terjedő 3 évre; kikiáltási ár: 400 korona.

Az árverezők által az árverezés napján a kikiáltási ár 10%-a készpénzben az árverelő bizottságnál teendő le.

Az árverési feltételek a számvevőségnél, a hivatalos órák alatt 8—1-ig megtekinthetők.

Kelt Debreczen, sz. kir. város Tanácsának 1911. évi július hó 6-án tartott üléséből.

Városi Tanács.

„Ős Debreczen.”

Elbeszélések Debreczen multjából.

Irta: **Koncz Ákos.**

A fővárosi és vidéki sajtó a legnagyobb elismeréssel emlékezett meg ezen kötetéről, mely Debreczen multját rajzolja meg megfigyelő tollal.

Ára 3 korona.

Tisztviselőknak, tanároknak, tanítóknak, nyilvános könyvtáraknak, egyleteknek és tanulóknak 2 kor.

Kapható a szerzőnél:

Városház, földszint, 7-ik számú ajtó (közlevéltár.)